

Iiris Greus

Musiikki, aistit ja läsnäolo

Yhdessäoloa ja keskustelua sävelten siivin

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

01.10.2013

Tekijä(t) Otsikko	Iiris Greus Musiikki aistit ja läsnäolo
Sivumäärä Aika	14 sivua + 2 liitettä 01.10.2013
Tutkinto	Musiikkipedagogi AMK
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi
Ohjaaja(t)	MuM Kai Lindberg
<h2>Musiikki, aistit ja läsnäolo</h2> <p>Olen työskennellyt Helsingin Tuomiokirkon kryptassa helmikuuhun 2012 sunnuntin virassa. Sain etuoikeuden suunnitella, ohjata ja järjestää viimeisen kohtaamispaikkana krypta tilaisuuden.</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten ihmiset yksin ja yhdessä kokevat musiikin vaikutuksen aistien ja läsnäolon kautta. Musiikkivalinnat olivat monipuolista hengellistä musiikkia. Laulut puhuttelevat ihmistä parhaiten silloin, kun ihminen pääsee itse laulamaan. Kun ihminen rohkaistuu tanssimaan, se vapauttaa ja tuo iloa. Musiikilla voidaan myös vaikuttaa ihmisten eri elämäntilanteisiin. Toivomuksena oli se, että seurakuntalaiset kokisivat erityisesti myös Jumalan läsnäolon kirkkotilassa. Luodessani tätä tilaisuutta myös yhteisöllisyydellä oli yhtä tärkeä osa. Tekstit, keskustelut ja ruokailu loivat yhteisöllisyyttä. Valitsemani tekstit kertovat rakkaudesta, kaipauksesta ja yhteyden onnellisuudesta. Esiintyjät oli valittu sen mukaan, miten musiikki tai yleensäkin luovuuden intohimo on vaikuttanut heidän elämäänsä.</p> <p>Aisteilla oli suuri merkitys tässä tilaisuudessa, koska ihmiset kokivat erilaisia tapahtumia aistiensa kautta. Alussa tarjottiin tervetulojuoma ja illan päätteeksi oli ruokailu. Tilaan sijoitettiin ikoneita, kynttilöitä sekä suitsuke. Kun musiikki, kynttilän valo sekä kaikki tuoksut ja maut yhdistyivät, ne muodostivat elämyksiä herkistäen kaikkia aistejamme.</p> <p>Illan kulku vuorotteli musiikin, raamatun tekstien ja keskustelun lomassa. Ihmisten kokemukset olivat positiivisia. Ihmiset kokivat tilaisuuden myönteisenä. He, jotka eivät ennen olleet käyneet kirkossa tulisivat uudelleen vastaavanlaiseen tilaisuuteen.</p> <p>Projekti oli mielenkiintoinen. Oli haastavaa toimia ohjaajana, mutta oli hienoa tutustua erilaisiin ihmisiin. Olen tyytyväinen työhöni lopputulokseen. Minun mielestäni musiikki on kaikkien ilo. Mielestäni seurakunnissa olisi tarvetta musiikin monipuoliseen toteuttamiseen, heittäytymiseen sekä seurakuntalaisten innoittamiseen. Haluaisin rohkaista seurakuntia erilaisten musiikkitapahtumien järjestämiseen. Seurakuntien tulisi saada monipuolisemmin eri tahoja mukaan yhteistyöhön. Näin kirkkoon saadaan niitäkin ihmisiä, jotka eivät sinne muutoin tulisi. Musiikilla on suuri tehtävä ja vaikutus seurakuntatyössä.</p>	
Avainsanat	Musiikki, aistit, läsnäolo, yhteisöllisyys, yhteislaulu, kirkko, krypta, opinnäytyö.
Author(s) Title	Iiris Greus Music, senses and presence
Number of Pages Date	14 pages + 2 appendices 1 October 2013
Degree	Music pedagog, university of applied sciences

Degree Programme	Bachelor of culture and arts
Specialisation option	Classical music education
Instructor(s)	MMus Kai Lindberg
<h2>Music, senses and presence</h2> <p>The aim of this thesis was to examine ways how people experience different senses through music. I organized an event, called feel God's divine presence through the music and your senses. The initial assumption was that music has a great influence on people and especially on their feelings. The need to prove this assumption created the reason why I chose this particular event to be studied, and the event itself provided primary research material.</p> <p>The method was to meet the parishioners and to present them with new experiences through their senses. Senses were expected to have a significant role in this occasion, because it is stated that usually people feel different emotions through senses. Other affecting components in the event were icons as tools for prayer, affecting the sense of sight, and the burning incense affecting the sense of smell. As candles symbolize many things, such as heat, contact and prayer, they were also present. It is known that all the above mentioned also affect the sense of sight. Those who lit the candle, or touching the icons reported having felt the impact of the sense of touch. The event was ended by supper, to affect the sense of taste.</p> <p>For a theoretical framework, I examined the impact of senses and the influence of music on people, by gathering information from related articles in magazines, online and through interviews. Performers were selected according to how music or general passion for creativity had impacted their lives. They were a producer, a pianist and vocals, a guitarist and vocals, a vocalist and a young dancer. My tasks were planning the event, originating, flute and vocals. Also volunteer people were recruited, responsible for catering, serving, reception, as well as tidying.</p> <p>People's experiences were proven positive. They experienced the event pleasant, soothing and in general positive, and those who had not previously visited the church would come again on a similar occasion.</p> <p>In conclusion, all of the participants, the audience and the performers, felt the senses, music and presence in their own way. It can be assumed correct that music brings joy and pleasure to all.</p>	
Keywords	Music, senses, presence, communality, community singing, church, krypt, final project.

Sisällys

1 Johdanto.....	1
2 Esiintyjät.....	2
2.1 Kuka minä olen	2
3 Illan kulku.....	3
3.1 Aistit.....	9
3.2 Ikonit.....	10
3.3 Kynttilät.....	10
3.4 Suitsutus.....	10
3.5 Musiikkikappaleet.....	11
3.6 Mukana olleet.....	11
4 Pohdinta.....	12
Lähteet.....	14
Liitteet.....	14

Liitteet

Liite 1. Videotallenne

Liite 2. Äänitiedosto

1 Johdanto

Helsingin Tuomiokirkon kryptassa on pidetty jo useita vuosia kohtaamispaikkana Krypta tilaisuuksia. Sain etuoikeuden olla toteuttamassa kevään viimeistä tilaisuutta. Kiinnostukseni siitä, millä tavalla musiikki vaikuttaa seurakuntalaisiin innoitti minut tutkimaan asiaa tarkemmin, ja tämä opinnäytetyö on omistettu tälle aiheelle. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten ihmiset yksin ja yhdessä kokevat musiikin vaikutuksen aistien ja läsnäolon kautta. Luodessani tätä tilaisuutta myös yhteisöllisyydellä oli yhtä tärkeä osa. Tekstit, keskustelut ja ruokailu loivat yhteisöllisyyttä. Valitsemani tekstit kertovat rakkaudesta, kaipauksesta ja yhteyden onnellisuudesta. Toivomuksena oli se, että seurakuntalaiset kokisivat erityisesti myös Jumalan läsnäolon kirkkotilassa. Aloitimme näkö-, kuulo- ja tuntoaistilla. Lopuksi kaikki aistit tulivat käyttöön. Tulin siihen lopputulokseen, että kaikki kokivat aistit, musiikin ja läsnäolon omalla tavallaan. Tämän tapahtuman järjestäminen selkeytti minulle, että tällaisille musiikkitapahtumille olisi enemmänkin tilausta.

Tämä kaunis kelttiläinen aamurukous tiivistää ajatukseni tässä opinnäytetyössäni.

Siunaa tänään, Jumala, ota omaksesi.
Siunaa tänään kaikki mitä näen.

Siunaa tänään, Jumala, vedä lähellesi.
Siunaa tänään kaikki mitä kuulen.

Siunaa tänään, Jumala, saata minua.
Siunaa tänään kaikki mitä kosketan.

Siunaa tänään, Jumala, anna iloa.
Siunaa tänään kaikki mikä tuoksuu.

Siunaa tänään, Jumala, pidä tallella.
Siunaa tänään kaikki mikä maistuu.

Siunaa tänään, Jumala, keitä kohtaankin,
siunaa tänään, tule veljekseni.

Siunaa tänään, Jumala, mitä löydänkin,
siunaa tänään kaikki rakkaikseni.

Siunaa tänään, Jumala, anna huomata,
miten olet läsnä kaikessa.

Kelttirukous ”Aistien avaus” (Seppänen, 2011).

Kelttirukouksessa pyydetään kaikille aisteille siunausta ja miten Jumala on kaikessa läsnä. Tämä ajatus minulla oli myös omassa opinnäytetyössäni

2 Esiintyjät

Esiintyjät oli valittu sen mukaan, miten musiikki tai yleensäkin luovuuden intohimo on vaikuttanut heidän elämäänsä. Seija on entinen alttoviulisti. Häneen tutustuin työni ohella Cantores Minoresin kautta. Hän opiskeli tuolloin kulttuurituottajaksi, joten hän oli luonnollinen valinta tuottajan rooliin. Oskar on pitkän linjan muusikko. Tutustuin häneen, kun hän oli työtehtävissä kryptassa. Kuulin hänen soittoaan ja pyysin häntä projektiin mukaan. Oskar ei toiminut päätoimisesti muusikkona, vaan hän oli ihan muussa työssä. Juha on rohkeasti vaihtanut vakaan ja hyvätuloisen työn myynti- ja markkinointitehtävistä muusikon epävarmaan tulonlähteeseen. Susanne on harrastelijamuusikko. Mutta kuka oikeastaan mittaa muusikkouden, koulutusko? Vai palava halu musiikin vaikutukseen itsessä ja muissa? Jennaan tutustuin musiikkilukion konsertissa, hän esitti siellä soolotanssin. Ihastuin hänen luovuuteensa ja palavaan intohimoonsa tanssia kohtaan. Niinpä kysyin hänetkin mukaan tähän opinnäytetyöhöni esiintymään, ja hän suostui. Olen kasvatustieteiden tehtävässäni ”kuuntelemisen taito” todennut näin: ”Uskon, että kaikkein herkimpiä musiikin tulkitsijoita tulee niistä ihmisistä, joiden harjoitteluinto on sisäsyntyistä ja rakkaus musiikkiin on heidän motivaationlähteensä. Jos intohimo voi kasvaa, oppilaan sisäiset voimavarat tulevat käyttöön voimakkaalla tavalla ja hän voi aivan erityisesti oppia nauttimaan musiikin lahjasta.” (Helia opinnot 2010). Ja voin edelleenkin yhtyä tähän samaan toteamukseen.

2.1 Kuka minä olen

Minä itse olen ollut nuoresta asti musiikkiin, koulutukseen ja uraan tähtäävä muusikko. Jossain kapinoinnin ja tiukan koulutuksen irtipääsyvaiheessa halusin kuitenkin vaihtaa kokonaan alaa. Sanoin jo nuorena, että ”mielummin lähdän siivoamaan kuin muusikoksi”.

Kokeiltuani siistijän sekä muita vastaavia ammatteja olen kuitenkin huomannut, ettei muusikkoudesta pääse eroon. Kun olen ollut siistijänä sekä kiinteistönhoidon työtehtävissä, niin musiikki on tullut osaksi sitäkin työtehtävää aina jossain vaiheessa. Esimerkiksi kun olin Bergvikin kartanossa kiinteistönhoidollisissa tehtävissä, niin huomasin loppujen lopuksi olevani ”emäntänä, joka esittelee kartanoa ja ilahduttaa asiakkaita myös musiikillisesti”.

Vuosaaren seurakunnassa ollessani vuorotteluvapaan sijaisena suntion työtehtävissä pääsin mukaan musisoimaan tilaisuuksiin. Sain jopa vetovastuun erään viikottain kokoontuvan ryhmän tilaisuudesta, jonka ohessa hoidin myös suntion työtehtävät. Työskenneltyäni Helsingin Tuomiokirkon kryptan suntion virassa usean konsertin ja oopperaproduktion jälkeen tunsin muusikkouteni nousevan pintaan. Keskustelin esimieheni ylivahtimestari Petri Oittisen kanssa suuresta intohimostani musiikkia kohtaan sekä mahdollisuudesta aloittaa musiikin opinnot. Päätin lopulta hakea opiskelemaan. Päästyäni opiskelemaan Metropolia Ammattikorkeakouluun esiintymiseni seurakunnassa lisääntyivät. Osallistuin Tuomiokirkossa omasta innokkuudestani johtuen ryhmäesiintymisiin ja sooloesiintymisiin sekä myös opettamiseen työn ohessa. Suntion työni ohella sain olla mukana soitollani toteuttamassa virsi- ja lauluiltojen vetäjän, Tuomiokirkon ja Suomenlinnan aluekappalaisen Suvi-Päivi Kosken innoittamana.

3 Illan kulku

”Helsingin Tuomiokirkon alla oleva holvisto eli krypta rakennettiin alun perin kirkon kellariksi, jossa sijaitsivat kirkon lämmityslaitteet ja halkovarastot. Helsingin tuomiokirkon kryptan 6 metriä korkea, ristinmuotoinen tila on muodostunut rakennettaessa monumentaalitasoa, jolla kirkko seisoo. Se kertoo vaikuttavasti ajasta, jolloin arkkitehti saattoi rakentaa mäen, kun idean suurenmoisuus niin vaati. Carl Ludvig Engelin suunnitteleman kirkon (silloisen Nikolainkirkon) peruskiven juhlava muuraus suoritettiin juhannuksena v. 1830. Perustukset sekä kirkkotasanne rakennettiin vuosina 1832-1835, jolloin siis kryptan holvistot valmistuivat.

Maalattiainen kirkon kellari oli tyhjillään yli sata vuotta, kunnes se remontoitiin vuosina 1972–73 arkkitehti Tarja-Salmio Toiviaisen suunnitelmien mukaan ja otettiin sen jälkeen toiminnalliseen käyttöön. Kryptaa kunnostettiin lisää Tuomiokirkon perusteellisen remontin yhteydessä vuosina 1996-1998. Sinne hankittiin myös uusi alttarilaite ja taiteilija Carolus Enckellin maalaama alttarimaalaus sekä kirkkotekstiilit, jotka on suunnitellut tekstiilitaiteilija, professori Päikki Priha” (Larkio 1976).

”Krypta toimii seurakunnan hartaus- ja kokoontumispaikkana. Kesäisin Tuomiokirkon kryptassa järjestetään taidenäyttelyitä. Siellä toimii myös seurakunnan yhteistyökumppaneiden ylläpitämä kesäkahvila Café Krypta. Seurakunnan toiminnan lisäksi kryptassa on runsaasti ulkopuolisia tilaisuuksia, kuten konsertteja, jolloin akustiikka on todettu erinomaiseksi, näyttelyjä, suuria kokouksia sekä juhlia

Krypta toimii seurakunnan hartaus- ja kokoontumispaikkana. Kesäisin Tuomiokirkon kryptassa järjestetään taidenäyttelyitä. Siellä toimii myös seurakunnan yhteistyökumppaneiden ylläpitämä kesäkahvila Café Krypta. Seurakunnan toiminnan lisäksi kryptassa on runsaasti ulkopuolisia tilaisuuksia, kuten konsertteja, jolloin akustiikka on todettu erinomaiseksi, näyttelyjä, suuria kokouksia sekä juhlia” (Helsingin tuomiokirkkoseurakunta). Kryptan musiikkitilaisuuksien vuosittainen kävijämäärä on n.2000 henkeä.

Ilta alkoi poikkeuksellisesti tervetulojuomalla, joka oli raikasta jääteetä. Se tarjoiltiin kuohuviinilaseista, joita käytetään yleensä vain erityistilaisuuksissa. Seurakunnan vapaaehtoinen kirkkoväärti Seppo Pätsikkä otti vieraat vastaan ja ohjasi heidät kappelitilaan, jossa oli ikoneita, suitsuke sekä kynttilöitä. Ihmisillä oli mahdollisuus sytyttää itse kynttilä tai mennä rauhoittumaan ja istumaan tuolille. Pastori Arto Antturi avasi tilaisuuden puheellaan ja kelttirukouksella. Tämän jälkeen ihmiset ohjattiin istumaan kryptan keskitilaan ja ohjelmallinen osuus alkoi.

Susanne luki Laulujen laulusta 3. Missä on hän jota rakastan?

Yöllä, kun lepäsin vuoteellani,
minä kaipasin, häntä, jota rakastan.
Etsin häntä, mutta en löytänyt.

Silloin päätin: minä lähden ulos,
kierrän kaupungin kadut ja torit,
etsin sieltä häntä, jota rakastan.
Minä lähdin etsimään
mutta en löytänyt.

Vastaani tuli vartijoita
öisellä kierroksellaan.
Minä kysyin heiltä «Oletteko nähneet
häntä, jota rakastan?»

Mutta kun jatkoin kulkuani,
heti löysin hänet, jota rakastan!
Tartuin häneen enkä päästänyt irti,
ja minä vein hänet äitini taloon,
synnyttäjäni huoneeseen.

Minä vannotan teitä, Jerusalemin työt,
gasellien ja villipeurojen kautta:
älkää häiritkö rakkauttamme,
älkää häiritkö, ennen kuin itse haluamme herätä! (Raamattu 1992).

Raamatun tekstin jälkeen oli vuorossa Jennan tanssiesitys. Musiikkina soi Karen Davisin Yeshua. Upean tanssiesityksen jälkeen keskustelimme seurakuntalaisten kanssa esityksen herättämistä ajatuksista ja tunteista. Päällimmäisenä ihmiset kertoivat esityksen aikana kokemastaan pyhydestä ja rukouksesta. Ihmiset pitivät myös kauniista tilasta sekä musiikin, tanssin ja kynttilöiden luomasta tunnelmasta. Eräs seurakuntalainen kertoi tanssin tuovan hänen mieleensä riemun ja vapauden tunteen sekä hyvät muistot balettitunneistaan. Keskustelun jälkeen aloitimme yhteislaululla *Kuljeta ja johda*.

Susanne luki Psalmista 84:2-7 Korahilaisten psalmi Oskarin säestäessä pianolla.

Kuinka ihanat ovat asuinsijasi, Herra Sebaot!
 Minun sydämeni nääntyy kaipauksesta,
 kun se ikävöi Herran temppelin esipihoille.
 Minun sieluni ja ruumiini kohottaa riemuhuudon,
 kun tulen elävän Jumalan eteen.

Herra Sebaot,
 minun kuninkaani ja Jumalani!
 Sinun alttarisi luota
 on varpunenkin löytänyt kodin,
 pääskynen pesäpaikan,
 jossa se kasvattaa poikasensa.

Miten onnellisia ovatkaan ne,
 jotka saavat asua sinun huoneessasi!
 He ylistävät sinua alati.

Onnellisia ne, jotka saavat voimansa sinusta,
 ne, jotka kaipaavat pyhälle matkalle.

Kun he kulkevat vedettömässä laaksossa,
 sinne puhkeaa virvoittava lähde,
 ja sade antaa heille siunauksensa.

Askel askeleelta heidän voimansa kasvaa,
 ja he saapuvat Siioniin Jumalan eteen (Raamattu 1992).

Tämän kauniin psalmin jälkeen lauloimme kaikki yhdessä kaksi hyvin erityyppistä hengellistä laulua. Laulut olivat Tuulien teitä ja Valtias kuningas. Laulujen jälkeen oli vuorossa Juhan haastattelu ja hänen lauluesityksensä. Mielenkiintoista mielestäni oli se, että millä tavoin hyväpalkkaisesta myyntipäällikön työstä uskaltaa ihminen heittäytyä epävarmaan tulonlähteeseen, eli muusikon työhön.

Juha koki myyntipäälikön työssä polttavansa kynttilää molemmista päistä. Hänellä ei ollut ystäviä eikä vapaa-aikaa, kunnes hänelle tuli aika tutustua itseensä ja heittäytyä kokonaan uuteen. Syntyi lauluja, nyt hän keikkailee sekä soittaa musiikkia ihan laidasta laitaan. Hän esitti meille kaksi omaa kappalettaan: Arvoja elämän ja Palavat sielut. Molemmat laulut kertovat kohtaamisista. Seurakuntalaiset löysivät itsensä Juhan lauluista.

Tämän jälkeen lauloimme yhdessä suvivirren 571, jonka jälkeen vuorossa olivat kiitospuheet. Arto luki ennen ruokailua psalmista 145:15-16

Kaikki katsovat odottaen sinuun, ja sinä annat heille ruoan ajallaan.
Sinä avaat kätesi ja hyvydessäsi ravitset kaiken mikä elää (Raamattu 1992)

Sitten Oskar esitti poikkeuksellisesti aterian siunauslauluna kappaleen Vain yksin Jeesus. Tämän jälkeen luettiin yhdessä Isä meidän -rukous. Oskar esitti vielä kappaleen Jerusalem, Jerusalem. Jonka jälkeen Arto lausui ruokarukouksen ja siunasi ruoan. Lopuksi lauloimme yhteislauluna virren Soi kunniaksi luojan.

Se, mitä minä olin tavoitellut tässä tehtävässäni ja tutkimuksessani oli se, että Kun viimeisenä kappaleenamme yhteislauluna lauloimme virren Soi kunniaksi luojan, niin soitimme sen jammaillen. Tällöin seurakuntalaiset innostuivat jopa tanssimaan laulun aikana, se oli yksi tavoitteistani tässä tehtävässä. Voin sanoa, että oman suntion urani aikana en ole koskaan nähnyt seurakuntalaisten innostuvan virsistä niin paljon, että he olisivat alkaneet tanssia.

Ohjelmallisen osuuden jälkeen siirryimme ruokailemaan Vivaldin Vuodenaikojen saattelena. Ruokailu tuli vieraille täytenä yllätyksenä, koska seurakuntamme tilaisuuksissa ei yleensä ole ruokailua. Olin suunnitellut Ruoholahden kappelin vastaavan suntion Anne Hautamäen kanssa kattaukset. Käytimme mm. viinilaseja ja olimme panostaneet visuaaliseen puoleen näköaisteja silmällä pitäen. Raija Virkkunen oli Anne Hautamäen kanssa tarjoilemassa. Raijaa on kiittäminen myös ennen sekä jälkeen tilaisuuden tapahtuneesta puhtaanapidosta.

Iltapalana meillä oli tarjolla ruokaisa salaatti, hedelmäistä jälkiruokaa, kasvispiirakkaa, keksejä sekä iltatee. Ruokailun yhteydessä keskustelimme, missä olin projektin jäseniin tutustunut. Sitten Juha soitti ruokailun yhteydessä Iltalaulun kryptan holvin katon rajassa olevasta luolasta, joka on erittäin poikkeuksellinen esiintymispaikka. Keskustelimme ruokailun lomassa tuntemuksista. Ihmiset kokivat tilaisuuden herkistävänä ja kaiken hyvin myönteisenä, myös tuoksut, kynttilät ja ikonit tekivät heihin vaikutuksen. Osalle kappalevalinnat olivat heidän lempilaulujaan. Ne, jotka eivät olleet ennen olleet kryptassa tulisivat uudelleen vastaavanlaiseen musiikkitalaisuuteen. Arto koki lukemansa kelttirukouksen, ruokarukouksen ja musiikin kautta siinä hetkessä ruoan pyhyden. Sitten olivat vuorossa tiedotukset sekä omat kiitospuheeni.

Arton loppukommentti oli kannustava. ”Seurakunnan toiminta on iloista, rikasta, monipuolista, ylläpitävää ja luovaa. Kun uskalletaan aktiivisesti ja määrätietoisesti luottaa siihen että joka asiassa mitä me seurakunnassa teemme, ihmiset osaavat tehdä. Tämä on meille seurakunnan työntekijöille tosi tärkeää, että me aktiivisesti ja tietoisesti näemme vaivaa. Jotta luovuus ja tekeminen pääsisi toteutumaan.”

Tilaisuus musiikin vaikutuksesta ihmisiin aistien kautta täytti yli odotusteni. Musiikkivalinnat olivat monipuolista hengellistä musiikkia. Laulut puhuttelevat ihmistä parhaiten silloin, kun ihminen pääsee itse laulamaan niitä. Musiikilla voidaan myös vaikuttaa eri tavalla ihmisten eri elämäntilanteisiin. Ihmisten palaute oli positiivista. He kokivat pyhyden läsnäoloa, vapautta, herkistymistä, kauneutta ja riemua.

Ensin yrityksemme saada ujut suomalaiset ihmiset mukaan rytmikkäällä musiikilla sekä tunteellisilla kappaleilla tuntui aluksi haastavalta. Tuntui jopa, että muusikot olivat innostuneempia kuin kuulijat. Lopuksi kuitenkin kaikki kääntyikin toisin päin.

Sibeliuksen virrestä rytmiiikan muutoksella ja improvisoiden tulikin seurakuntalaisten hitti, josta kaikki innostuivat ja nousivat seisomaan, osa alkoi jopa tanssia virren tahdissa.

Mielestäni tämä kertoo siitä, että seurakunnissa olisi tarvetta musiikin monipuoliseen toteuttamiseen, heittäytymiseen sekä seurakuntalaisten innoittamiseen. Seurakuntien tulisi saada eri tahoja mukaan yhteistyöhön, jolloin kirkkoon saadaan niitäkin ihmisiä, jotka eivät sinne muulloin tulisi. Olemme samaisen ryhmän kanssa tehneet vierailun myös eräässä toisessa seurakunnassa. Myös siellä palaute oli erittäin positiivista. Ihmisillä on selkeästi tarve eheytyä musiikin kautta. Olen ehdottomasti sitä mieltä, sekä omasta kokemuksestani ja opinnäytetyöni pohjalta, että musiikilla on suuri tehtävä ja vaikutus seurakuntatyössä.

3.1 Aistit

”Kullakin aistilla on aivoissa oma alueensa, jossa aistimus syntyy. Makuaiisti, korvan aistit, hajuaisti, näköaisti sekä ihon aistit ovat ihmisen perusaisteja” (Jussi Nygren 2013). Aisteilla oli suuri merkitys tässä tilaisuudessa, koska ihmiset kokivat erilaisia tapahtumia aistiensa kautta.

Tilaan sijoitettiin ikoneita. Ikoni on rukouksen apuväline, jossa korostetaan aistien merkitystä, eli se vaikuttaa näköaistiimme. Suitsuke oli laitettu palamaan astiaan kappeliinsa vaikuttamaan hajuaistiimme. Tilassa oli myös kynttilöitä, jotka symboloivat monia asioita; valon voittoa pimeyden voimista, valvomista, lämpöä, yhteyttä sekä rukousta.

Kaikki edellä mainitut vaikuttavat samalla myös näköaisteihimme. Ne, jotka sytyttivät kynttilän tai koskettivat ikoneita kokivat lisäksi myös tuntoaistin vaikutuksen. Tilaisuuden alussa ollut tervetulojuoma sekä tilaisuuden päätteeksi ollut ruokailu vaikuttivat niin, että kun kaikki tuoksut ja maut yhdistyivät, ne muodostivat elämyksiä. Kaunis kattaus, hyvän tuoksuinen- ja makuinen ruoka sekä musiikin lomassa nautittu ateria herkistivät kaikkia aistejamme.

3.2 Ikonit

”Ikoni on kreikankielisen sanan (eikón = kuva) johdannainen, joka merkitsee kuvaa ja kirkollisessa käytössä nimenomaan pyhää kuvaa. Ikonit ovat tärkeitä Ortodoksisessa kirkossa. Niiden tehtävänä on ilmaista ortodoksisen kirkon oppia kuvan keinoin sekä synnyttää rukoilijassa Rukouksen mieli ja auttaa häntä keskittymään rukoukseen” (Pyykkönen, ortodoksi.net) Ikonia ei palvota, vaan niitä kunnioitetaan niihin kuvattujen pyhien takia. Niitä pidetään yhtä tärkeinä kuin evankeliumitekstejä. Ikoneja käytetään kirkoissa mm. taize- ja tuomasmessussa sekä kodeissa” (Kirkon tiedotuskeskus).

”Minkä sana ilmoittaa korvalle, sen maalaus näyttää hiljaa kuvana”
(Basileios Suuri 330-379, Ortodoksi.net).

3.3 Kynttilät

”Kynttilä symboloi monia asioita, kuten valon voittoa pimeyden voimista, valvomista, lämpöä, yhteyttä ja rukousta. Valon sytyttäminen on kuulunut jo varhain kristittyjen kokoontumisiin. Rukouskynttilöitä voidaan käyttää jumalanpalvelusten ja rukoushetkien yhteydessä, ja ne voidaan sijoittaa kirkossa sopivaan paikkaan” (Kirkon tiedotuskeskus). ”Varhaiset kristityt pitivät kynttilän liekkiä kuvana Jeesuksen jumaluudesta. Hän on ikuinen tuli. Kynttilän vahan taas ajateltiin kuvaavan sitä, että Jeesus oli myös ihminen, kuin kuka tahansa meistä ihmisen tien tuntien. Niinpä kynttilän palaessa vaha hupenee ja kuluu. Mutta tuli ei sammuu.” (Tiina Reinikainen).

3.4 Suitsutus

”Kirkoissa tuohukset palavat jumalallista valoa, kellojen soitto pyhittää ilmaa, suitsutus muistuttaa meitä rukouksen tuoksusta:(www.tsasouna.net) ”Nouskoon minun rukoukseni niin kuin suitsutussavu Sinun kasvojesi eteen” (Ps 141:2, Raamattu). Ylös kohoava suitsutussavu kuvaa siis meidän rukoustunteitamme ja aineetonta rukoustamme, joka näin saa ikään kuin aistittavan muodon.

”Suitsuttaminen perustuu siihen, että Jumala on Vanhassa Testamentissa opastanut sitä käytettäväksi Häntä palveltaessa ja samalla Hän neuvoi suitsukkeen valmistamisen” (www.ordoksi.net):

Herra sanoi Moosekselle: Kokoa hyväntuoksuisia aineita, mastiksipihkaa, kotilonkuorta ja galbaanihartsia, ota näitä tuoksuaineita sekä puhdasta suitsuketta samansuuruiset määrät. Tee niistä hyväntuoksuinen suitsukeseos, niin kuin ammattinsa taitaja sen tekee, suolalla jalostettu, puhdas, pyhä. Jauha osa siitä hienoksi ja pane sitä arkun eteen pyhäkköteltaan, jossa saat kohdata minut. Pitäkää tätä suitsuketta erityisen pyhänä. Älkää koskaan valmistako muuhun käyttöön suitsuketta, jolla on sama koostumus. Pidä se yksin Herralle pyhitettynä. Jos joku tekee sellaista saadakseensa itse nauttia sen tuoksusta, hänet hävitettäköön kansansa parista (2. Moos. 30:34-38 Raamattu 1992).

Uudessa testamentissa myös apostolit puhuvat tuoksuista ja suitsukkeista monessa eri yhteydessä. ”Apostoli Paavali puhuu Kristuksen tuntemisen tuoksusta ja, että me olemme Kristuksen tuoksu, joka nousee Jumalan eteen (2 Kor:2:14-16 Raamattu)”.

3.5 Musiikkikappaleet

Arola, Pirkko.- Tuulien Teitä
 Davis, Karen – Yeshua
 Hannikainen, P.J. - Suojelusenkeli
 Heikkilä Juha – Arvoja elämän
 Heikkilä Juha – Palavat sielut
 Honningdal, Jan. Suom. Heikkilä, Lasse - Valtias, kuningas ainiaan
 Mäkilohiluoma, Jouko – Iitalaulu
 Puhakka, Ilkka – Älä pelkää
 Ruuska, Pekka – Kuljeta ja Johda
 Shemer, Naomi. Suom. Saukki – Jerusalem, Jerusalem
 Sibelius, Jean – Soi kunniaksi luojan
 Vaija, Eeva – Vain yksin Jeesus

3.6 Mukana olleet

Käsikirjoitus, ohjaus, juonto, huilu, laulu, suntio	Iiris Greus
Tuottaja, äänitys, kuvaus	Seija Pakarinen
Editointi	Vili Lahti
Pastori, juonto	Arto Antturi
Laulu, tekstinluku, suntio	Susanne Viinämäki

Laulu, piano, muusikko
 Laulu, kitara, muusikko
 Tanssi
 Tarjoilu, suntio
 Tarjoilu, siistijä
 Vapaehtoinen kirkkoväärti

Oskar Vilkevuori
 Juha Heikkilä
 Jenna Broas
 Anne Hautamäki
 Raija Virkkunen
 Seppo Pätsikkä

4 Pohdinta

Projekti oli kaiken kaikkiaan hyvin haastava ja mielenkiintoinen. Toimin itse esityksen ohjaajana sekä käsikirjoittajana, ja se oli todella haastavaa, mutta erittäin innoittavaa ja inspiroivaa. Äänentoisto toi omat haasteensa tapahtuman toteuttamiseen. Myös se, millä tavalla aistit vaikuttavat eri tavalla eri ihmisiin oli mielestäni hyvin mielenkiintoinen tutkimusprojekti.

Yhteistyö erilaisten ihmisten kanssa antoi paljon ja vuorovaikutustaidot kehittyivät toiminnan myötä. Toimin ensi kertaa ohjaajan työssä, joka avasi aivan uusia puolia itsestäni. Olen luonteeltani erittäin mukautuvainen, joten tässäkin työssä olisivat muiden mielipiteet voineet muuttaa suunnitelmaani. Pidin kuitenkin kiinni siitä, mitä olin suunnitellut ja miten halusin asiat toteuttaa. Ison ryhmän ohjaaminen oli uutta ja erilaista aikuisten kanssa. Nyt minulla on kokemusta ja helpompi hallita tilannetta. Koen, että oma asenteeni ryhmätyöhön on parantunut. Uskon, että tämä työ innoittaa minua etsimään vastaavia projekteja. Koen, että soittotaitoni on kehittynyt pitkän tauon jälkeen ja minulla on intoa saada kaikenlaiset ihmiset innostumaan musiikista.

Minusta tämän kaltainen työ tarjoaisi seurakunnille monipuolista ohjelmaa. Toivoisin muusikoiden innoittuvan tästä työstä niin, että he tarjoaisivat erilaisia tapoja toteuttaa musiikkia seurakunnissa.

Asia, johon tulisi kiinnittää enemmänkin huomiota tapahtumien järjestämisissä nimenomaan tässä tilassa, olisi aistiärsykkeiden minimoiminen. Vaikka aistiärsykkeet pyrittiin minimoimaan, niin esimerkiksi puhelimen pirinä voi rikkoa ihmisten läsnäolon tunteen tilaisuudessa. Tilaisuuden aikana pitäisi myös välttää turhaa liikkumista, koska käyttämämme tila on kaikuisa ja muutenkin hyvin herkkä turhille äänille.

Videotallennetta sekä ääninauhaa tehdessä tulisi myöskin huomioida se, minkälatauista nauhaa halutaan tuottaa. Tässä tilaisuudessa olisi mielestäni pitänyt olla erillinen kiertävä mikrofoni yleisön joukossa ja kuvaukseen sekä äänentoistoon olisi pitänyt olla omat henkilönsä.

Tämä tehtävä on kasvattanut minut tiukasta uraan tähtäävästä muusikosta siihen suuntaan, että musiikki on minun mielestäni kaikkien ilo ja loistava vuorovaikutusväline. Olen erittäin tyytyväinen saavuttamaani lopputulokseen ja koen, että sain sen, mitä tavoittelinkin opinnäytetyössäni. Haluan lämpimästi kiittää kaikkia mukana olleita, jotka mahdollistivat opinnäytetyöni toteutuksen.

Lähteet

- Kirkon tiedotuskeskus. Ikoni, www.evl.fi (24.09.2013)
- Kirkon tiedotuskeskus. Kynttilä, www.evl.fi (24.09.2013)
- Larkio, Mauri. Tuomiokirkon krypta, *Arkkitehti* 2/1976
- Nygren Jussi, 2013. Aistit, <http://oppiminen.yle.fi/ihminen/aistit> (25.09.2013)
- Pyykkönen Hannu. Ikoni, www.ortodoksi.net (25.09.2013)
- Raamattu. (Käännös 1938 ja 1992)
- Reinikainen Tiina. Kynttilä, uskotoivorakkaus.fi (25.09.2013)
- Seppänen, Liisa. 2011. Kelttiläisillä poluilla
- Sissonen Raimo, 2012. Tuohuksista, www.tsatsouna.net (01.10.2013)
- Suitsuttaminen, www.ortodoksi.net (01.10.2013)
- Tuomiokirkkoseurakunta, Tuomiokirkon krypta, www.helsinginseurakunnat.fi (24.09.2013)
- Virsikirja. (1986)

Liitteet

1. Videotallenne
2. Äänitiedosto